Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi poliisilain 2 luvun, Suomen tasavallan hallituksen ja Ruotsin kuningaskunnan hallituksen välillä raja-alueen poliisiyhteistyöstä tehdystä sopimuksesta annetun lain ja Puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain muuttamisesta

Erityisasiantuntija Julia Kinnunen

10.11.2026

Esityksen tausta ja tavoitteet

- Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan hallitus vahvistaa rikostorjuntaa kansalaisten turvallisuuden ja viranomaisia kohtaan koetun luottamuksen lisäämiseksi. Esitys tukee hallitusohjelman tavoitetta.
- Valtioneuvoston eduskunnalle 11.9.2025 antaman sisäisen turvallisuuden selonteon mukaan sisäisen turvallisuuden viranomaisten havainnointi- ja vastatoimintakykyä muun muassa droonien osalta tulee edelleen kehittää. Selonteon toimenpiteissä esitetään, että sisäisen turvallisuuden viranomaisten miehittämättömien ilma-alusten vastatoiminta turvataan kehittämällä lainsäädäntöä. Mietinnössä HaV nosti esiin tarpeet liittyen myös muihin miehittämättömiin kulkuneuvoihin.
- Taustalla on muuttunut turvallisuusympäristö sekä miehittämättömien kulkuneuvojen nopea teknologinen kehitys, käyttötapojen monipuolistuminen ja käytön yleistyminen.
- Esityksen tavoitteena on luoda poliisille ajantasaiset, kattavat ja tehokkaat toimivaltuudet puuttua miehittämättömien kulkuneuvojen aiheuttamiin uhkiin. Tavoitteena on lisäksi turvata tehokas viranomaisyhteistyö miehittämättömiin kulkuneuvoihin puuttumiseksi.

Esityksen keskeinen sisältö

- Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi seuraavia lakeja:
  - Poliisilaki (872/2011)
  - Suomen tasavallan hallituksen ja Ruotsin kuningaskunnan hallituksen välillä raja-alueen poliisiyhteistyöstä tehdystä sopimuksesta annettu laki (260/2024)
  - Puolustusvoimien virka-avusta poliisille annettu laki (342/2022)

- Ehdotettu muutosten voimaantuloa mahdollisimman pian.

Toimivaltuuden laajentaminen

- Voimassa oleva poliisilain sääntely koskee miehittämättömien ilma-alusten kulkuun puuttumista. Toimivaltuus laajennettaisiin koskemaan kaikkia miehittämättömiä kulkuneuvoja niiden toimintaympäristöstä tai teknisestä toteutustavasta riippumatta.
  - Sääntely kattaisi siten ilmassa kulkevien miehittämättömien kulkuneuvojen lisäksi myös maalla, veden pinnalla ja vedenpinnan alapuolella toimivat miehittämättömät kulkuneuvot.
- Poliisi voisi puuttua miehittämättömän kulkuneuvon kulkemisen lisäksi laajemminkin sen toimintaan.
- Voimassa olevan säännöksen mukainen välttämättömyyskynnys muutettaisiin tarpeellisuuskynnykseksi mahdollistamaan oikea-aikainen toimivaltuuden käyttö.

Teknisen laitteen käyttö 1/2

- Poliisi voisi käyttää miehittämättömän kulkuneuvon kulkuun tai toimintaan puuttumisessa teknistä laitetta. Koska teknisen laitteen käytöstä voi aiheutua vaaraa sivullisten turvallisuudelle, haittaa viestintäliikenteelle, haittaa miehittämättömälle kulkuneuvolle ja siten omaisuudensuojalle ja koska laitteen käyttö voi edellyttää luottamuksellisten tietojen käsittelyä, olisi laissa säädetty laitteen käytölle tarkat edellytykset.
- Teknisellä laitteella voidaan mm. estää miehittämättömän kulkuneuvon ohjaus, ottaa kulkuneuvo omaan ohjaukseen, kohdistaa kulkuneuvoon tai sen ohjausjärjestelmään kulkuneuvon kulkuun vaikuttavaa häirintää tai estää sen osien toiminta aiheuttaen esimerkiksi kulkuneuvon putoamisen tai pysähtymisen.
- Laitteen käytöstä ei saisi aiheutua kohtuutonta haittaa muulle viestinnälle. Nykyisessä sääntelyssä edellytetään, että haitta ei ole vähäistä suurempaa.
- Laitteen käytön olisi rajauduttava siihen laajuuteen ja aikaan, joka on tarpeellista tehtävän suorittamiseksi.
- Laitteen käytön tulisi olla puolustettavaa. Puolustettavuusarvioinnissa otetaan huomioon tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, kulkuneuvon toiminnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut tilanteen kokonaisarviointiin vaikuttavat seikat.

Teknisen laitteen käyttö 2/2

- Teknistä laitetta saisi käyttää vain asianmukaisen koulutuksen saanut poliisimies.
- Tehokkaan viranomaisten välisen yhteistyön mahdollistamiseksi olisi rajatuissa tilanteissa oikeus poliisin hallinnassa olevan teknisen laitteen käyttöön myös asianmukaisen koulutuksen saaneella Rajavartiolaitoksen tai Puolustusvoimien virkamiehellä. Tällöin edellytettäisiin tehtävän kiireellisyyden tai laitteen käytön edellyttämän erityisosaamisen aiheuttamaa välttämättömyyttä ja päällystöön kuuluvan poliisimiehen määräystä. Laitteen käyttö tapahtuisi poliisimiehen välittömässä ohjauksessa ja valvonnassa.
- Laitteen käytöstä tulisi lähtökohtaisesti ilmoittaa Traficomille.
- Poliisilain 2 luvun 11 b §:ssä säädettäisiin tietojen käsittelyoikeudesta radioviestintään sekä välitys- ja sijaintitietoihin. Tiedot olisi viipymättä toimenpiteen jälkeen hävitettävä, ellei muualla laissa toisin säädetä (esim. jos tapahtuneen johdosta aloitettaisiin esitutkinta).

Voimakeinojen käyttö

- Poliisilain 2 luvun 17 §:ssä säädetään voimakeinojen käytön yleiset edellytykset.
- Voimakeinojen käyttötarkoituksiin lisättäisiin miehittämättömän kulkuneuvon kulkuun tai toimintaan puuttuminen. Voimassa oleva sääntely koskee vain miehittämättömiä ilma-aluksia.
- Voimakeinojen käytön tulisi olla puolustettavaa. Puolustettavuusarvioinnissa otetaan huomioon tehtävän tärkeys, kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat ja muut tilanteen kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat. Lisäksi on huomioitava poliisitoiminnan yleiset oikeusperiaatteet muun muassa vähimmän haitan aiheuttamisesta.

Ampuma-aseen käyttö

- Poliisilain 2 luvun 19 §:ssä säädetään poliisin ampuma-aseen käytöstä. Ampuma-asetta voidaan käyttää, kun kyseessä on välitöntä ja vakavaa vaaraa toisen hengelle tai terveydelle aiheuttavan henkilön toiminnan pysäyttäminen eikä lievempää keinoa ole käytettävissä. Lisäksi ampuma-asetta voidaan käyttää kiireellistä ja tärkeää tehtävää suoritettaessa esineen, eläimen tai muun vastaavan esteen poistamiseksi.
- Sääntelyä selkeytettäisiin ampuma-aseen käytön osalta siten, että säännökseen lisättäisiin miehittämättömän kulkuneuvon kulkuun tai toimintaan puuttuminen.
- Ampuma-aseen käyttöä rajaisivat kiireellistä ja tärkeää tehtävää koskeva edellytys, voimakeinojen käytön tarpeellisuus- ja puolustettavuusvaatimukset sekä etenkin poliisilain 1 luvun suhteellisuus- ja vähimmän haitan periaatteet.

Muut poliisilakiin esitetyt muutokset

- Haltuun otetun miehittämättömän kulkuneuvon käsittely
  - Poliisilla olisi velvollisuus luovuttaa haltuun otettu miehittämätön kulkuneuvo ilman aiheetonta viivytystä sen omistajalle tai haltijalle.
  - Velvollisuutta luovuttaa laite ei kuitenkaan olisi, jos siihen kohdistuisi esimerkiksi pakkokeinolain mukainen takavarikko.
- Miehittämättömän kulkuneuvon kulkuun tai toimintaan puuttumisesta olisi kirjaamisvelvollisuus
  - Dokumentointivelvollisuus turvaa osaltaan toimivaltuuden käytön jälkikäteisen arvioinnin, poliisin toiminnan laillisuusvalvonnan sekä toimenpiteen kohteena olevan ja poliisimiehen oikeusturvan.

Laki Suomen tasavallan hallituksen ja Ruotsin kuningaskunnan hallituksen välillä raja-alueen poliisiyhteistyöstä tehdystä sopimuksesta

- Lain voimakeinojen ja ampuma-aseen käyttöä koskevia säännöksiä täsmennettäisiin siten, että ruotsalaisella poliisimiehellä ei olisi oikeutta käyttää ampuma-asetta tai muitakaan voimakeinoja miehittämättömän kulkuneuvon kulkuun tai toimintaan puuttumiseksi.
- Ruotsalainen poliisimies ei saa poliisiyhteistyösopimuksen nojalla sellaisia toimivaltuuksia, joita tällä ei kansallisen lainsäädännön nojalla ole. Erityisen toimivaltuuden on katsottu kuuluvan suomalaiselle poliisille.

Laki Puolustusvoimien virka-avusta poliisille

- Puolustusvoimien velvollisuus antaa poliisille virka-apua kattaisi voimassa olevan sääntelyn mukaisen miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumisen lisäksi kaikki muutkin miehittämättömät kulkuneuvot sekä niiden kulkuun tai toimintaan puuttumisen.
- Täsmennettäisiin sääntelyä Puolustusvoimien aseistuksen käyttämisestä miehittämättömien kulkuneuvojen kulkuun tai toimintaan puuttumiseksi.
- Aseistusta saataisiin ihmisten henkeä tai terveyttä välittömästi uhkaavan vakavan vaaran torjumisen lisäksi käyttää myös silloin, jos kyse on sellaisesta poliisilaissa säädetystä tilanteesta, jossa poliisilla on toimivalta puuttua miehittämättömän kulkuneuvon kulkuun tai toimintaan, aseistuksen käytöstä ei aiheudu hengen tai terveyden vaaraa ja se on tarpeellista kiireellisen ja tärkeän virka-aputehtävän suorittamiseksi. Voimakeinojen käytön olisi lisäksi oltava puolustettavaa.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
www.intermin.fi